

Norsko mezi válkami

Od neutrality po okupaci

- Vyvrcholení dlouhodobých problémů ve vztahu ke Švédsku
- Problém zastoupení v zahraničí – konzulátů
- Rok 1905 – řešení konfliktu – bez kompromisu
- 7. červen 1905 – Storting vyhlašuje nezávislost
- Referendum, všichni pro nezávislost, Švédsko přijímá
- Nový král Haakon VII

- Silný rozvoj průmyslu s novými technologiemi
- Norsko mělo snadný přístup k elektřině prostřednictvím vodních elektráren – Těžký průmysl, chemický průmysl...
- Rozvoj měst, dělnické třídy
- Průmyslový lov velryb
- Modernizace zemědělství

- Se sílící dělnickou třídou posiluje i Arbeiderpartiet – ve volbách 1912 získá 26% hlasů, druhá nejsilnější po Venstre
- Volební právo pro ženy od 1913, chudina bez volebního práva do 1919
- Venstre se snaží posouvat více k dělnictvu – boj s Ap
- Norsko se prohlásilo za neutrální, pro jistotu opatrně posiluje armádu
- Únor 1914 – premiér má radost z „jasné oblohy na evropském politickém poli, jaká zde po mnoho let nebyla“

2005

Oslojsjon

- Vzniká díky silnému rozvoji v Norsku a vzniku elektrárny, která přilákala zahraniční kapitál pro investice
- Více než 60% vodní elektrárny je zahraniční

...g v roce
...po
...ly

- Spolu s Dánskem a Švédskem neutrální
- Norsko tradičně závislé na zahraničním obchodu – obchodní partner pro Německo i Británii
- Obchodní flotila – velmi žádaná ze strany spojenců i Německa
- Dohody s Británií proti nákupu u spojenců a prodeji Němcům
- Problémy s dovozem zboží z Německa
- Norské lodě vozící britské zboží často terčem útoků německých ponorek
- Složitá pozice pro Norsko – „Neutrální spojenec“

- V Norsku panika – vybírání peněz a zlata z bank, hromadění potravin atd.
- Inlace, černý trh – nastavení maximálních cen, přidělový systém, od 1916 počátek prohibice
- Prodej ryb Německu – chtěli koupit všechny ryby – Británie vyhrožovala zastavením dovážení uhlí a ropy = Británie kupuje všechny ryby – Německo se zlobí – útoky na norské obchodní lodě
- Více než 2000 norských námořníků zahynulo
- Norsko dodavatel chemikálií pro Německo – Británie proti, zastavení dovozu uhlí...
- Neomezená ponorková válka ze strany Německa – velké množství norských lodí potopeno

- Od roku 1920 snížení inflace, zvyšování nezaměstnanosti (během roku z 2,5 na 17%), snižování hodnoty norské koruny
- Několik bank mělo finanční problémy
- Od roku 1919 zákaz prodeje silného alkoholu a některých vín a piv (na základě referenda) – alkoholické nápoje poté pouze na lékařský předpis – k léčení celé řady nemocí...
- Pokračuje posilování dělnického hnutí – odbory mají velkou moc, stávky

**Hvilken stemmeseddel vil
du bruke 18. oktober?**

Mot Brennevinsforbud

betyr hjemmets ruin.

For Brennevinsforbud

• **betyr hjemlig lykke.**

Vi velger stemmeseddelen:

**For
Brennevinsforbud**

Norsko po válce - politika

- Od roku 1920 nová strana – Bondepartiet – agráři
- Arbeiderpartiet – silné ovlivnění Komunistickou stranou z Moskvy – Strana přijala podmínky ruské komunistické strany a stala se v roce 1921 součástí Kominterny – méně radikální část Ap se oddělila a založila Norges Socialdemokratiske Arbeiderparti
- Ap se už v roce 1923 odklání od Kominterny pro neschopnost plnit podmínky komunistů – vzniká Norges Kommunistiske Parti, Ap se v roce 1927 slučuje zpět se SocDem – pak vyhrává volby do Stortingu

- Velká hospodářská krize doléhá na Norsko v roce 1930
- Ohromný nárůst nezaměstnanosti – až na 40%, produkce i HDP rychle klesá, na úrovni roku 1930 až v roce 1935
- Množství demonstrací a konfliktů s policií
- Velký dopad na venkov, kde přišlo o práci velké množství lidí pracujících v dřevařském průmyslu
- Posiluje Ap – od roku 1935 (až do roku 1963) u moci – Johan Nygaardsvold (volby v roce 1933 přes 40%)

- Norsko pokračuje ve své neutrální zahraniční politice – 1920 získává Špicberky, aktivní v humanitárních a sociálních podnicích Společnosti národů
- Snaží se získat práva k lovu a rybolovu u východního Grónska – Pokus o okupaci Grónska – prohra u soudu v Haagu v 1933
- Během krize podfinancování armády, Norsko bylo proti společné severské vojenské alianci

